

Čís. 2715.

Držba cintorína v dobe jeho používania k účelom pohrebným a v dobe 40 rokov od posledného pohrebu nezapočítava sa do doby vydržacej. (Rozh. z 12. VI. 1936, Rv III 1142/35).

Žalujúca evanjelická cirkev a.v. v Z. pochovávala svojich veriacich na cintoríne, ktorý bol zapísaný v poz. kn. protokole č. 233 obce B. pod m.č. 265 na žalovanú rímsko-katolícku cirkev v B. Toto svoje právo podľa tvrdenia žaloby odvodzuje žalujúca evanjelická cirkev z toho, že ešte v osemnástom storočí bola táto nehnuteľnosť darovaná manželmi P. sporovým stranám, ktoré si ju rozdelily v rovnakých čiastkach. Žalujúca do časti jej vydelenej pochovávala svojich veriacich až do roku 1887 a od tej doby užíva túto časť tak, že poberá seno a ovocie zo stromov. Žalujúca evanjelická cirkev a.v. v Z. domáhala sa žalobou proti rímskokatolíckej cirkvi v B., aby táto bola povinná trpeť vklad vlastníckeho práva pre ňu (žalujúcu stranu) na časť nehnuteľnosti, zapísanej v poz. kn. protokole č. 233 obce B. pod m.č. 265, vo výmere 730 štvoročných siah, a to jednak na tom základe, že táto časť jej bola darovaná v osemnástom storočí manželmi P., jednak, že ju vydržala. **Súd prvej stolice** žalobu zamietol, **odvolací súd** jej vyhovel. **Najvyšší súd** rozsudok odvolacieho súdu zmenil a obnovil rozsudok súdu prvej stolice. Dôvody:

Nakoľko sa žaloba opierala o tvrdenú skutočnosť, že podľa úmyslu darovateľov, že už pri darovaní celého sporného pozemku v osemnástom storočí žalobou vymáhaná čiastka nehnuteľnosti mala pripadnúť vlastníckym právom žalujúcej evanjelickej cirkvi v Z., nemôže mať žaloba úspechu. Podľa nesporného skutkového stavu bolo vlastnícke právo na celú spornú nehnuteľnosť už pri pôvodnej lokalizácii a pri pôvodnom zakladaní pozemkovej knihy ešte v roku 1861 zaknihované v prospech žalovanej rím. kat. cirkvi a je od tej doby celá sporná parcela nepretržite zapísaná na meno žalovanej strany ako pozemnoknižnej vlastníčky. Žalobný prednes, opierajúci sa o údajný omyl pôvodného zakladania pozemkovej knihy, mohol by byť základom len žaloby o pozemnoknižnú opravu, tento žalobný nárok však v dôsledku uplynutia premlčacej doby zanikol.

Neobstojí však žalobný nárok ani z uplatneného dôvodu vydržania proti vlastníkovi zapísanému do pozemkovej knihy.

Pozemnoknižné vlastníctvo k celej parcele – ako už bolo poznamenané – patrí ako rím. kat. cirkevný majetok rím. kat. cirkvi v B., a celá nehnuteľnosť podľa nesporného skutkového prednesu sporových strán a aj podľa obsahu pozemkovej knihy slúžila účelovému určeniu **cintorína**. Podľa pravidiel hmotného práva **cintorín** po dobu, pokiaľ trvá jeho účelové určenie, nemôže byť odňatý tomuto svojmu určeniu, a keď aj nie je pojmovne vylúčené, aby čo do priestoru slúžiaceho tomuto účelu, po prípade nastala zmena v osobe vlastníka, je s hľadiska tohoto určenia cintorín vecou, ktorá je vylúčená z voľného právneho obchodu. Táto viazanosť netrvá však len po dobu skutočného používania cintorína na účely pohrebné, ale uvoľňuje sa už aj z administratívneho hľadiska a z dôvodov verejného zdravotníctva len po uplynutí ďalšej doby, ktorú stanovil § 118 zák. čl. XIV: 1876, t.j. v 40 rokoch počítaných od posledného pohrebu. Keď tento citovaný paragraf toto uvoľnenie výslovne uvádza aj len s hľadiska prípustnosti zabudovania priestoru opustených cintorínov, stála súdna prax uplynutie tejto 40 ročnej doby uznávala a uznáva za absolútnu podmienku

konečného uvoľnenia účelového určenia. Podľa tejto stálej súdnej praxe (býv. uh. Kúria č. 7203/1903, č. C 296/1905, Raffay III. vyd. str. 103, 104) po dobu určenia nehnuteľnosti za cintorín používanie jej plochy k účelom pohrebným znamená skutočne len dočasné účelové užívanie určitej plochy pre jednotlivé hroby a nie je takéto používanie nehnuteľnosti cudzej samo o sebe spôsobilým k tomu, aby mohlo byť základom vydržania zakladajúceho sa na bezvýhradnom pokojnom úžitku celej nehnuteľnosti ako vlastnej. Treba však poukázať aj na to, že keďby žalovaná rím. kat. cirkevná obec **dobrovoľne** nebola povolila pochovávanie evanjelických veriacich na vlastnom cintoríne, ale na jej čiastke zvlášť oddelenej, už aj predpis § 22 zák. čl. LIII: 1868 ju výslovne zaväzoval k tomu, aby bez rizika straty svojho vlastníctva na celú nehnuteľnosť povolila pochovávanie veriacich inej kresťanskej cirkvi štátom uznanej, aspoň po dobu, pokiaľ buď evanjelická cirkev sama, buď politická obec nepostará sa v smysle § 116 zák. čl. XIV: 1876 o zriadenie zvláštneho cintorína.

Dostal sa preto odvolací súd do rozporu s ustanoveniami platného práva, keď používanie spornej časti nehnuteľnosti zapísanej v poz. kn. prot.č. 233 obce B. m.č. 265 na účely pohrebné považoval za možný právny titul mimoknihovného nadobudnutia práva vlastníctva titulom vydržania.

Je nesporné, že žalujúca strana prestala používať spornú časť nehnuteľnosti na účely pohrebné len v r. 1887. Keďby tedy mohla byť reč o tom, že v dôsledku skutočného rozdelenia celej parcely by mohla osobitne prichádzať v úvahu s hľadiska vydržania časť odvolacím súdom žalujúcej strane prisúdená, prestala účelová viazanosť tejto časti nehnuteľnosti so zreteľom na predpis § 118 zák. čl. XIV: 1876 len v roku 1927. Do tej doby bola sporná nehnuteľnosť ako k hlavnému účelu cintorína určená a administratívnymi predpismi viazaná mimo kruhu voľného právneho obchodu a nerozhoduje, že pozemnoknižná vlastníčka do tejto doby po prípade ponechala hospodársky úžitok spornej časti nehnuteľnosti v držbe žalujúcej strany. Len od tejto doby po uplynutí ďalšej 40 ročnej predĺženej vydržacej doby proti žalovanej r. kat. cirkvi mohla by uplatňovať žalujúca strana nárok na prisúdenie práva vlastníctva titulom vydržania na tvrdenom základe, že okrem používania cintorína na účely pohrebné vykonávala aj iný spôsob pokojnej držby nehnuteľnosti ako svojej, a to aj so súhlasom a s vedomím strany žalovanej.

V dôsledku neuplynutia vydržacej doby je tedy žaloba aj na uvedenom základe neopodstatnená.

Bolo preto treba dovolaniu strany žalovanej vyhovieť a zmenou rozsudku odvolacieho súdu obnoviť žalobu zamietajúci rozsudok súdu prvej stolice.